

DE PARTIJEN IN HET DELTAPROGRAMMA RIJN

Wat willen we bereiken?

Krachtig samenspel dijkversterking en rivierverruiming: van kompas naar programmering

Inleiding

- We werken samen aan waterveiligheid en ruimtelijke kwaliteit voor een veilig en mooi riviereengebied, nu en in de toekomst. De opgave is groot en urgent. Voor de inrichting van een veilig, robuust en vitaal riviereengebied gaan we uit van een krachtig samenspel tussen dijkverbetering en rivierverruiming. Werken aan een veilig en robuust riviereengebied biedt kansen voor verbindingen met economie, ruimte en natuur. Die kansen willen we grijpen.
- We hebben (7 april 2016) afgesproken de Voorkeursstrategie te actualiseren (project Ambitie Rivieren) om tot een realistisch en uitvoerbaar voorstel voor de combinatie van dijkversterking en rivierverruiming te komen voor de lange termijn. Alle partijen willen energie steken in een gezamenlijk verhaal dat partijen inspireert, verbindt en beweegt.
- We beseffen dat de verdere aanpak en uitwerking van de voorkeursstrategie gebaat is bij een brede samenwerkingscoalitie. We continueren en intensiveren waar nodig de samenwerkingsrelaties in het riviereengebied die rondom het Deltaprogramma zijn ontstaan.
- We streven naar een voorstel dat helpt om financiering uit het Deltafonds, bij provincies en bij andere partijen te onderbouwen en op basis waarvan begin 2018 besluiten kunnen worden genomen.
- In 2017 zal hard gewerkt worden aan de actualisatie van de voorkeursstrategie voor de IJssel, de Waal en het splitsingspuntengebied. De stuurgroep IJssel en het Bestuurlijk Overleg Waal Merwedede doen een voorstel voor een haalbaar en realistisch pakket aan maatregelen voor de betreffende riviertak met een bijbehorende fasering in de tijd. Het Bestuurlijk Platform Deltaprogramma Rijn adviseert de Deltacommissaris over de geactualiseerde voorkeursstrategie voor de Rijntakken, rekening houdend met de effecten van ingrepen in het splitsingspuntengebied op de afvoerverdeling.
- De Nederrijn Lek is nu geen onderdeel van de actualisatie van de Voorkeursstrategie. Er wordt nader onderzoek uitgevoerd (door RWS/WVL) naar de consequenties van de nieuwe normering. Dit onderzoek moet uitwijzen of het wenselijk is rivierverruiming opnieuw te beschouwen voor deze riviertak. Handhaving van de afvoerverdeling kan ook aanleiding zijn om maatregelen op de Nederrijn Lek opnieuw te beschouwen.

Beoogd resultaat van de actualisatie

- We streven er naar om begin 2018 in een bestuurlijke overeenkomst met de Minister van I&M en betrokken partijen een akkoord te bereiken over een pakket van rivierverruimende maatregelen in samenhang met dijkverbetering langs de Rijntakken.
- De gezamenlijke ambitie is dat de uitkomsten van de actualisatie goed verankerd worden als programma (bij een substantieel aantal maatregelen) en meer is dan een strategisch kompas.
- We willen de volgende elementen uitwerken in een bestuurlijke overeenkomst:

Programmering

De rivierverruimende maatregelen per riviertak worden in de tijd geprogrammeerd in afstemming met de dijkversterkingsmaatregelen. Op basis van het geprogrammeerde pakket maatregelen wordt een realistisch doel gesteld voor een lijn van waterstandsdaling langs de rivier. Een lijn die kan worden gehanteerd als uitgangspunt voor de uitwerking van dijkversterkingen langs de riviertakken en in het Ontwerp Instrumentarium vastgelegd kan worden.

We zorgen er voor afspraken over uitvoering, eigenaarschap en financiering van de toekomstige rivierverruimingsmaatregelen voldoende zijn geborgd. Tevens worden hierbij “what if” afspraken gemaakt: hoe wordt omgegaan met het risico dat de waterstandslijn uiteindelijk niet gehaald wordt.

Er wordt onderzocht voor welke periode het programma en de te hanteren waterstandslijn worden opgesteld.

Werkwijze

We streven een werkwijze waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden van de Mirt systematiek, de mogelijkheid van Project Overstijgende Verkenningen en verbrede (voor)verkenningen voor HWBP-projecten op trajectniveau. Hierbij worden alternatieven en slimme combinaties meegenomen en doen meerdere partijen vanuit hun eigen doelen ‘mee’ in verkenningen.

We zien een programma voor rivierverruiming als kans om een werkwijze zoals nu succesvol wordt opgepakt bij bijvoorbeeld dijkversterking Tiel-Waardenburg in relatie tot hoogwatergeul Varik Heesselt en de preverkenning naar de mogelijkheid om de dijkverlegging bij Oosterhout te integreren in de verkenning van het HWBP-project Wolferen – Sprok, uit te bouwen.

Geprogrammeerde dijkversterkingsprojecten

Met name langs de Waal, het Pannerdensch Kanaal en de beneden IJssel, zijn er voor de korte termijn een groot aantal dijkversterkingsprojecten geprogrammeerd. Voor de voortgang van deze projecten is duidelijkheid voor wat betreft de hoogteopgave, en daarmee de waterstand, belangrijk. Bij deze projecten dient daarom bij de scopebepaling (in de verkenningfase) duidelijkheid te zijn over de waterstandsdaling en de eventuele koppeling met een rivierverruimende maatregel. Alleen de waterstandsdaling die voortvloeit uit rivierverruimingsprojecten, waarover afspraken zijn gemaakt over uitvoering, eigenaarschap en financiering kunnen worden meegenomen bij de scopebepaling. Daarvoor is het van belang om vroegtijdig definitieve afspraken te maken over het al dan niet meenemen van rivierverruiming en de bijbehorende risico's.

Financiering

In de overeenkomst wordt uitgewerkt hoe partijen gezamenlijk het programma kunnen financieren. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de korte termijn (tot 2030), de middellange en de lange termijn. Tevens wordt nagedacht over de vorm, zo worden o.a. de mogelijkheden van een fonds verkend.

Rivierverruiming komt meestal als integrale gebiedsontwikkeling tot uitvoering. Dit betekent dat financiering leidt tot het combineren van diverse geldstromen, ieder gekoppeld aan eigen doelen (waterveiligheid, natuur, recreatie, landbouw, etc.) vanuit afzonderlijke taken en bevoegdheden van de partners die samenwerken in de gebiedsontwikkeling.

We werken toe naar een voorstel voor de verdeling van de kosten. Dit wordt uitgewerkt aan de hand van de uitkomsten van de MKBA plus overige beslisinformatie en de kerntaken van partijen.

Borging in regelgeving en juridische aspecten

In de overeenkomst wordt vastgelegd in welke planvormen, wet- en regelgeving het programma geborgd dient te worden en aan welke eisen de besluitvorming moet voldoen.

Governance

De overeenkomst geeft helderheid over de status van het programma, de uitvoering en de verantwoordelijkheidsverdeling en bevat een duidelijk spelregelkader voor rivierverruiming.

Risicobeheersing

Tot slot wordt uitgewerkt hoe omgegaan kan worden met de onzekerheden en de risico's die daarmee gepaard gaan, de "what if" situaties. Zie ook onder programmering.